

SPOLEČENSKÁ RELEVANCE A PERCEPCE ZEMĚPISU A GEOGRAFIE V ČESKU

SOCIAL RELEVANCE AND PERCEPTION OF GEOGRAPHY IN CZECHIA

Hána David, Řezníčková Dana, Marada Miroslav

Klíčová slova: společenská relevance; percepce oboru; geografie; Česko
Key words: social relevance; field perception; geography; Czechia

Tento příspěvek si klade za cíl představit společenskou relevanci zeměpisu a geografie pomocí sledování jejich percepce širokou veřejností a jejich srovnání s dalšími předměty vzdělávání i obory vědecké práce.

Společenská relevance školního předmětu či vědeckého oboru představuje koncept poukazující na jejich pozici ve vzdělávacím kurikulu, vědním systému či na jejich percepce širokou veřejností. Obor, který je považován za relevantní, může svými poznatky ovlivňovat dění ve společnosti, zapojovat se do řešení veřejných problémů, představovat vlastní poznatky širokému obecnstvu. Relevantnost má také praktické důsledky v nekonfliktním prosazování předmětu do vzdělávání, získávání financí na výzkum a tvorbě pracovních míst pro absolventy oboru. Odlišná schopnost různých oborů prosazovat se ve veřejném životě se pak odvíjí od stupně společenské relevance, který daný obor zastává.

Pro zjišťování percepce zeměpisu a geografie ve srovnání s ostatními předměty a obory bylo využito rozsáhlého reprezentativního šetření názorů na geografické otázky mezi obyvateli Česka. V letech 2013–2015 bylo prováděno Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM) AV ČR na základě zadání Katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK. Odpovědi zhruba 3000 respondentů za celé období byly společně analyzovány pomocí standardních statistických metod.

Přestože není zeměpis a geografie vnímán jako jeden z nejdůležitějších oborů, bylo v názorech obyvatel zaznamenáno několik pravidelností poukazujících na jeho nezanedbatelnou pozici. Pozitivní názor na zeměpis a geografii vyjadřovali především lidé, pro které je obecně důležité vzdělání (vzdělanější lidé). Šlo o lidi na kvalifikovanějších pracovních místech, názor pro tento obor nadějný vyjadřují také vedoucí pracovníci. Bylo zjištěno i několik zajímavých prostorových pravidelností, z nichž plyne otázka důsledku práce regionálních univerzit na zlepšování obrazu oboru geografie.

Abstract: Social relevance of a school subject or scientific field is a concept pointing to their position in the curriculum, the scientific system or their perception by public. A field that is considered as relevant can influence society, get engaged in solving public problems, and presents its own findings to a wide audience. Relevance has also practical implications in the non-conflictual inclusion of the subject to education, raising funding for research and creating jobs for graduates. This paper aims to introduce the social relevance of geography by monitoring its perception by public and its comparison with other subjects of education and fields of scientific work. This was surveyed through a large representative survey of opinions among the Czech population. Although geography is not perceived as one of the most important disciplines, there have been several regularities in the opinions of the population pointing to its non-negligible position.

Literatura/References:

- Dear, M. (1999): *The relevance of postmodernism*. Scottish Geographical Journal, 115(2), 143–150.
- Matlovič, R., & Matlovičová, K. (2012). *Spoločenská relevancia a budovanie značky geografie*. Geografie, 117(1), 33–51.
- Staehele, L. A., & Mitchell, D. (2005). *The Complex Politics of Relevance in Geography*. Annals of the Association of American Geographers, 95(2), 357–372.